IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 142)**

z dnia 12 grudnia 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 142)

12 grudnia 2022 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Urszuli Ruseckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (druk nr 2848).

W posiedzeniu udział wzięli: **Paweł Wdówik** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Tomasz Maruszewski** zastępca prezesa zarządu ds. finansowych PFRON, **Krzysztof Rowiński** pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych NSZZ „Solidarność".

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka**, **Małgorzata Cholewa**, **Dariusz Lipski**, **Monika Korzewicz** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Aleksandra Wolna-Bek**, **Katarzyna Abramowicz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dobry wieczór. Otwieram posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Bardzo proszę o wyciszenie rozmów. Rozpoczynamy posiedzenie Komisji.

W porządku obrad mamy pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (druk nr 2848). Uzasadnienie przedstawi sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Paweł Wdówik. Bardzo serdecznie witamy. Witamy również pana Tomasza Maruszewskiego zastępcę prezesa zarządu ds. finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Witam wszystkich zaproszonych gości.

Mamy kworum. Otwieram posiedzenie. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, to stwierdzam, że Komisja podjęła uchwałę na podstawie art. 37 ust. 4 regulaminu Sejmu o przystąpieniu do pierwszego czytania rządowego projektu…. Przepraszam najmocniej. Czy są uwagi do porządku? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny, zatem przechodzimy do jego realizacji. Z uwagi na to, że posiedzenie było zwołane w trybie szybkim, skorzystaliśmy z art. 37 ust. 4 regulaminu Sejmu o przystąpieniu do pierwszego czytania rządowego projektu ustawy. Przechodzimy do realizacji. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie projektu ustawy.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Paweł Wdówik:

Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, projekt ustawy, o którym mówimy… Niestety mam kłopot techniczny, więc nie będę mógł czytać, będę mówił. W razie czego pani dyrektor albo pan prezes wesprą mnie faktami, liczbami i innymi rzeczami.

Nowelizacja ustawy, którą przedkładamy, dotyczy dwóch elementów. Pierwszy to zmiana wysokości dotacji budżetowej, o której mowa w art. 46. Zmiana polega na tym, że zamiast do 30% – jak do tej pory brzmiał zapis – wprowadza się zapis 30%. Dotacja wyniesie równe 30% kosztów, jakie są ponoszone przez PFRON, na dofinansowanie wynagrodzeń pracodawców.

W praktyce – w porównaniu z ostatnimi latami – to jest wzrost o 403,5 mln zł dla roku 2023. Powiedziałbym, że to istotny wzrost. Wynika on z jednej strony z postulatów zgłaszanych przez różne środowiska, żeby budżet państwa w większym stopniu partycypował w tych kosztach. Z drugiej strony zaś odpowiada na zmieniający się charakter PFRON-u. Państwowy fundusz w ostatnich latach zdecydowanie zdywersyfikował swoje

wydatki. W taki sposób, żeby w znacznie większym stopniu wspierać wszelkie obszary związane z rehabilitacją nie tylko zawodową, lecz także społeczną. Tak, aby nie tylko finansować zatrudnienie, lecz także przeznaczać znaczące środki zarówno na programy rady nadzorczej, dofinansowania dla samorządów, jak i na organizacje pozarządowe. Organizacje, które w znaczący sposób przejmują obowiązki dotyczące wsparcia edukacyjnego, rehabilitacyjnego osób z niepełnosprawnościami w tym także dzieci z niepełnosprawnościami.

Druga zmiana w nowelizowanej ustawie dotyczy wzrostu dofinansowań dla pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami. Ostatnie takie zmiany wprowadzaliśmy w marcu 2020 r. Sytuacja ekonomiczna na tyle się zmieniła, że procentowa wartość tych dofinansowań zaczęła mocno spadać. W związku z tym zdecydowaliśmy o ich podwyższeniu, mając na uwadze największe trudności z zatrudnianiem osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, czyli proporcjonalny wzrost trudności do stopnia niepełnosprawności.

Najwyższe dofinansowanie zostało skierowane w odniesieniu do pracodawców zatrudniających osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Proponujemy podnieść to dofinansowanie z 1950 do 2400 zł. W przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z 1200 na 1350 zł. W przypadku lekkiego stopnia z 450 na 500 zł. Trzeba też zauważyć, że im niższy stopień niepełnosprawności, tym większa szansa na większą wydajność pracownika z niepełnosprawnością. Wiąże się to również z mniejszymi kosztami ponoszonymi przez pracodawcę w zakresie niezbędnego wsparcia czy też skróconego czasu pracy, wydłużonego urlopu, turnusów rehabilitacyjnych itd.

W strategii na lata 2021–2030 założyliśmy, że osiągniemy wskaźnik zatrudnienia 40%, a teraz mamy troszkę powyżej 30%, to też… To nie jest decydujące narzędzie, ale przynajmniej pozwalające utrzymać zatrudnienie na dotychczasowym poziomie. Być może – przy włączeniu także innych planowanych rozwiązań – przełoży się ono na wzrost zatrudnienia. To wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pan poseł Tadeusz Tomaszewski.

Poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Pani przewodnicząca, szanowny panie ministrze, Wysoka Komisjo, to jest bardzo potrzebny i oczekiwany projekt rządowy. On miał bardzo silną legitymację wynikającą z porozumienia między pracodawcami a pracobiorcami z Rady Dialogu Społecznego, ale z października 2021 r., wówczas ta decyzja została podjęta. Chciałbym zauważyć, że od tamtego czasu bardzo wiele się zmieniło.

Wysoka inflacja, drożyzna, planowany wzrost płacy minimalnej. Państwo w uzasadnieniu do projektu podkreślacie, że w latach 2020–2022 zmalał procentowy udział tego dofinansowania w porównaniu do minimalnego wynagrodzenia z 75 do 65%. Pan minister wspomniał o tym, że wzrost dofinansowania jest większy w odniesieniu do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. To jest jak najbardziej zasadny kierunek, ale to dofinansowanie w kwocie 2400 zł – planowane w przyszłym roku – stanowić będzie w porównaniu do płacy minimalnej (3600 zł w drugim półroczu) zaledwie 66% płacy minimalnej. Tego trendu spadku relacji dofinansowania do płacy minimalnej niestety nie zahamujemy, bo – tak jak mówię – wartość nabywcza będzie maleć ze względu na inflację.

Po drugie chciałbym zauważyć, że… To też wynika z uzasadnienia do projektu. Chciałbym prosić o odpowiedź pana ministra, czym to jest spowodowane – czy pozytywną sytuacją na rynku pracy, czy zmniejszeniem wysokości tej relacji do finansowania – że zmniejsza się liczba zatrudnionych osób z dofinansowaniem. Były lata, że było prawie 300 tys. osób, teraz jest 240 tys. Na przestrzeni kilku lat mamy o 60 tys. osób mniej. Przecież polityką każdego rządu jest to, aby jak największa grupa osób z niepełnosprawnościami – przy wsparciu i pomocy państwa – mogła pracować. Może są jakieś uwarunkowania, o których nie wiem, chciałbym o to zapytać. Co jest przyczyną spadku liczby zatrudnionych osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności w ostatnich latach? Dziękuję uprzejmie.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tym punkcie? Nie widzę. Panie ministrze, bardzo proszę o odpowiedź.

Sekretarz stanu w MRiPS Paweł Wdówik:

Szanowny panie pośle, szanowni państwo posłowie, tak, rzeczywiście to, co pan poseł przytoczył, to są fakty. Natomiast trzeba je uzupełnić o to, że łączna liczba osób zatrudnionych wynosi w tej chwili 31% spośród wszystkich osób z niepełnosprawnością w wieku aktywności zawodowej. W 2020 r. wynosiła 28,8%, czyli mamy wzrost. Z drugiej strony trzeba też zauważyć, że to jest 236 tys. osób zatrudnionych z dofinansowaniem, a ponad 300 tys. osób jest zatrudnionych bez dofinansowania. W stosunku do zjawisk, które obserwowaliśmy wtedy, kiedy ta ustawa była wprowadzana, czyli 30 lat temu, sytuacja jest diametralnie różna.

W tej chwili coraz więcej podmiotów szuka po prostu pracownika. Duże, międzynarodowe korporacje mówią wprost, że dla nich dofinansowanie jest rzeczą wtórną, wartością jest dla nich pracownik. To pokazuje, że musimy dokonać zasadniczej reformy wspierania osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy. Proszę zauważyć, że to dofinansowanie jest dofinansowaniem, które tylko w tym sensie dotyka pracowników, że stanowi część wynagrodzenia. Natomiast w porównaniu z nowoczesnymi rozwiązaniami – takimi jak obowiązują w wielu krajach starej Unii, ale nie tylko, bo już i Czesi, Węgrzy takie rozwiązania wdrażają – nie mamy jeszcze w tej chwili żadnych narzędzi, które bezpośrednio wspierałyby pracowników z niepełnosprawnością. Na przykład dofinansowań zwiększonych kosztów na podróże dla tych, którzy muszą poruszać się specjalistycznym transportem – tego ciągle u nas nie ma. Dlatego jestem dosyć powściągliwy w tworzeniu tylko jednego rozwiązania.

W tej chwili jesteśmy w trakcie realizacji dużego projektu ze środków unijnych „Włączenie wyłączonych". Ministerstwo, biuro pełnomocnika jest w nim liderem. Jest tam też organizacja pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne tzw. POPON. Jest Polski Związek Głuchych, czyli strona społeczna beneficjenta. Wypracowujemy tam zupełnie nowe rozwiązania. Pewnie już nie wprowadzimy ich ustawowo w tej kadencji, ale gotowe będą czekały na rząd – daj Boże nasz – po wyborach. To tyle tytułem wyjaśnienia.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Stwierdzam zamknięcie pierwszego czytania. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o wysłuchanie publiczne.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu. Czy są uwagi do tytułu projektu? Nie widzę, zatem uznaję, że tytuł został rozpatrzony.

Art. 1 zmiana nr 1. Czy są uwagi? Nie widzę, zatem zmiana nr 1 została przyjęta.

Art. 1 zmiana nr 2. Czy są uwagi? Przyjęta, tym samym rozpatrzyliśmy art. 1.

Art. 2. Czy są uwagi do art. 2? Nie ma, zatem art. 2 został przyjęty.

Art. 3. Czy są uwagi? Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator z Biura Legislacyjnego Aleksandra Wolna-Bek:

Szanowni państwo, w imieniu Biura Legislacyjnego chcieliśmy tylko dopytać, patrząc w kalendarz, czy dobrze rozumiemy istotę tego przepisu. Zaraz mamy połowę grudnia. Czy celem treści art. 3 jest to… Mamy tam wskazane, że art. 1 pkt 2 będzie wchodził w życie z mocą od dnia 1 stycznia 2023 r., czyli dopiero w styczniu. Wtedy, kiedy najprawdopodobniej Senat zajmie się tą ustawą z uwzględnieniem terminów, które są przewidziane dla prezydenta w konstytucji. Rozumiemy, że pewnie pod koniec stycznia, gdyby udało się przeprowadzić tę procedurę. Wejście w życie tej ustawy spowoduje, że przepis z pkt 2 będzie funkcjonował z mocą od dnia 1 stycznia 2023 r. Czy to jest celowe założenie, żeby wskazać datę 1 stycznia, pomimo że de facto może się okazać, że ustawa wejdzie w życie dopiero pod koniec stycznia przyszłego roku? Czy ewentualnie chodziło o to, żeby cała ustawa miała wejść w życie 1 stycznia 2023 r, ale… Rozumiemy, że bardziej przepis miał na celu wskazanie, że tylko ten jeden przepis w przyszłym roku miałby wstecznie zafunkcjonować. Tak? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo proszę. Jaka jest odpowiedź, panie ministrze?

Sekretarz stanu w MRiPS Paweł Wdówik:

Odpowiedź jest taka, że – tak jak zrozumiała pani mecenas – mamy na celu zapewnienie wsparcia dla pracodawców już od 1 stycznia 2023 r. Ustawa wejdzie, kiedy wejdzie, ale będziemy wyrównywać te kwoty.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, zatem art. 3 został rozpatrzony. Zapytam w ten sposób: Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia całości projektu ustawy? Nie ma sprzeciwu, zatem uznaję, że ustawa została pozytywnie zaopiniowana przez Wysoką Komisję. Na końcu proponuję, aby Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do dokonania korekt redakcyjno-legislacyjnych w projekcie ustawy. Został nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, aby została nim pani poseł Teresa Wargocka. Czy pani poseł się zgadza?

Poseł Teresa Wargocka (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Czy jest sprzeciw? Nie ma. Nie słyszę. Stwierdzam zatem, że Komisja dokonała wyboru posła sprawozdawcy.

Szanowni państwo, na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia. Dziękuję wszystkim. Dziękuję panu ministrowi za udział. Zamykam posiedzenie Komisji. Przypominam, że o godz. 19 mamy kolejne posiedzenie.